

Centar

EESTI RAKENDUSUURINGUTE
KESKUS CENTAR

Arenguseire Keskus

— ja —

CentAR

Lipuriigi konkurentsivõime

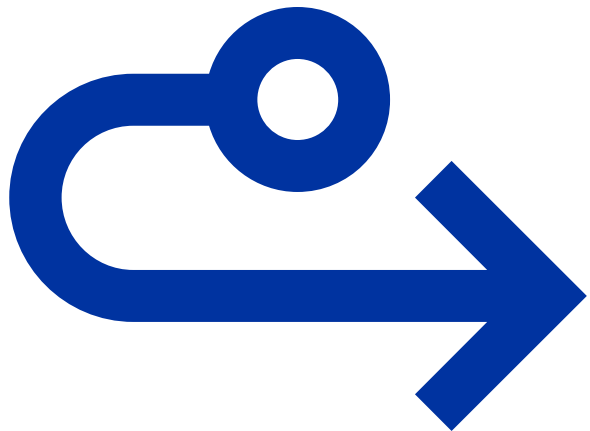
Rahvusvahelise laevanduse ja meremajanduse arenguseire

Janno Järve

Vanemanalüütik

Eesti Rakendusuuringute Keskus CentAR

Eesti lipuriigi poliitika muutus

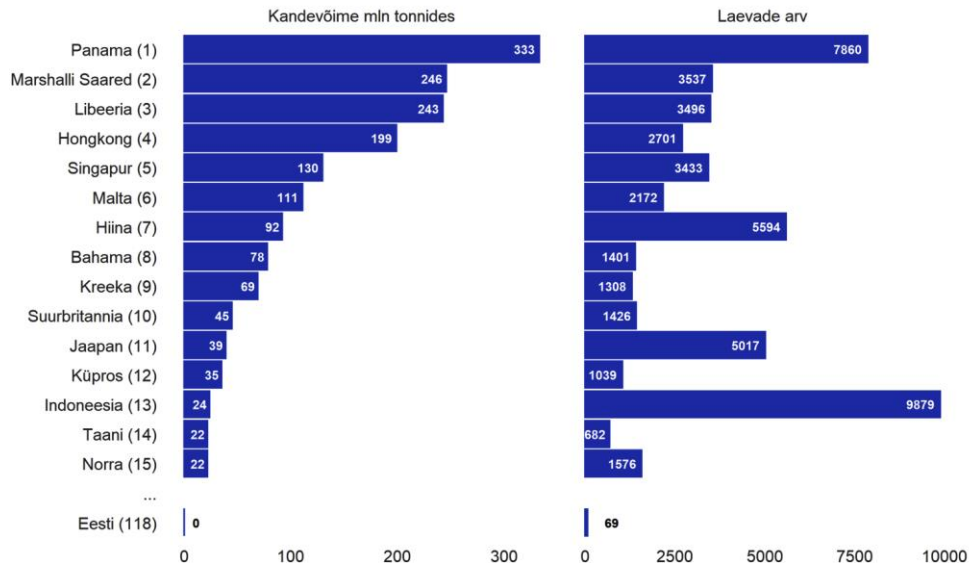
2020. aasta keskel jõustusid mitmed muudatused. Neist olulisemad olid:

- Loodi kahesüsteemne laevapereta prahitud laevade register
- Meremeeste tööjõukulude maksukoormus vähenes
- Laevafirmadele loodi võimalus tasuda ettevõtte tulumaksu asemel tonnažimaksu

Reformi oodatav mõju

Ootused on järgmised:

- Rohkem suuri (kogumahutavus üle 500) kaubalaevu ja väljapool Euroopat sõitvaid reisilaevu Eesti lipu all
- Suurem nõudlus laevandusettevõtteid teenindavate kaldasektori ettevõtete teenuste järele
- Kasvav Eesti majandus ja riigieelarvesse laekuv maksutulu

Märkus: UNCTADI andmebaasis on mootoriga merel sõitvad kaubalaevad, mille kogumahutavus (GT) on suurem kui 100, nende hulgas ei ole kalalaevu, riigilaevu, lõbusõidulaevu, puurlaevu ega ujuvaid tootmise, ladustamise ja mahalaadimise üksusi.

Allikas: UNCTAD, autori arvutused

Täna sed teemad

- Eesti lipu konkurentsivõime pärast reformi
- Mida teha, kui tuleviku laevanduses annavad tooni roheteemad?
- Mida teha, kui tuleviku laevandus on automati-seerimise ja digiteemade keskne?

Eesti lipu konkurentsivõime

Kaugel oleme?

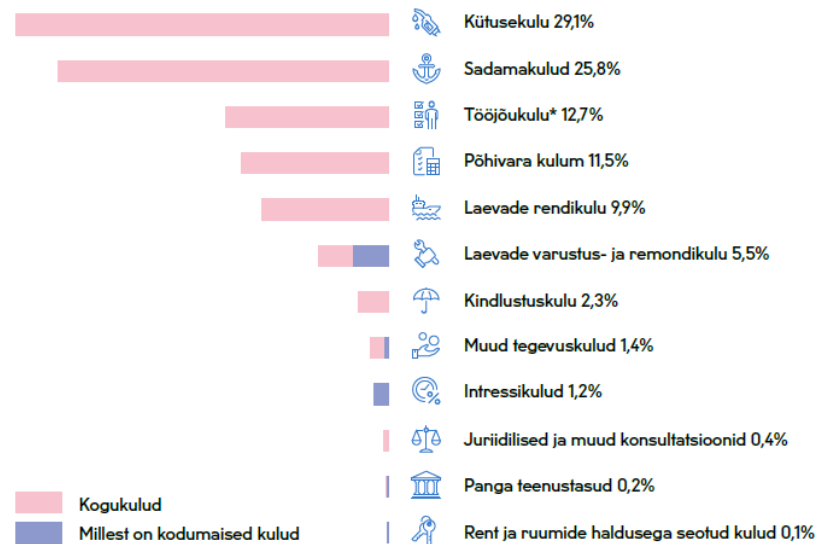
- Registrilahendus alles valmib
- Kulukonkurentsivõime saaks olla tugevam
- Mitmed teemad vajavad erinevate ministeeriumidega koostöös läbi arutamist
- Kaldasektori võimekus vajab arendamist, selleks tuleb teha plaan

Teema	+	-	Pooleli
Kulude konkurentsivõime			
Laevapere töötasu tulumaks	✓		
Laevapere töötasu sotsiaalmaks		✓	
Laevapere töötasu töötuskindlustusmaksed		✓	
Tonnaazimaks	✓		
I laevapereta prahitud laevade registri tasud	✓		
II laevapereta prahitud laevade registri tasud		✓	
Registriteenuse kvaliteet			
Elektronilise registri kasutajasõbralikkus			✓
Kasutajasõbralik koduleht			✓
VTA võimekus reedereid igapäevastes probleemides nõustada	✓		
Aeglane õigusloome laevanduse valdkonnas		✓	
Laeva kinnistusraamatu vastavus kasutaja vajadustele		✓	
Laevakaitse ja relvade käitlemise regulatsioon		✓	
Töölepingute regulatsioon		✓	
Eesti kaldasektori võimekus laevafirmasid teenindada		✓	
Kaldasektori võimekuse arendamise meetmete puudumine		✓	
Eesti laevaregistri turundusstrateegia puudumine		✓	

Maksutulu kaldasektorist

Üks NT 2000 laev kulutab
aastas kaldasektori teenustele
ca 1,9 mln eurot

- Suur osa sellest pole lipu valikuga seotud (kütusekulu, sadamakulud)
- Ülejäänud Eesti majandusse suunamiseks tuleb teha palju tööd (vt laevade rendi ja kulumi osakaalu kuludes)
- Üks Eesti lipu alla tulnud laev annab kaldasektorist riigieelarvesse **45 000** kuni **240 000** eurot maksutulu

Märkus: Näidisettevõtte kulustruktuur.

Allikas: Hansa Shipping 2018. Majandusaasta aruanne, autori arvutused

**Hea algus tehtud,
pikk tee veel minna.**

REISIME AASTASSE 2040

Eesti kui lipuriigi
tuleviku stsenaariumid

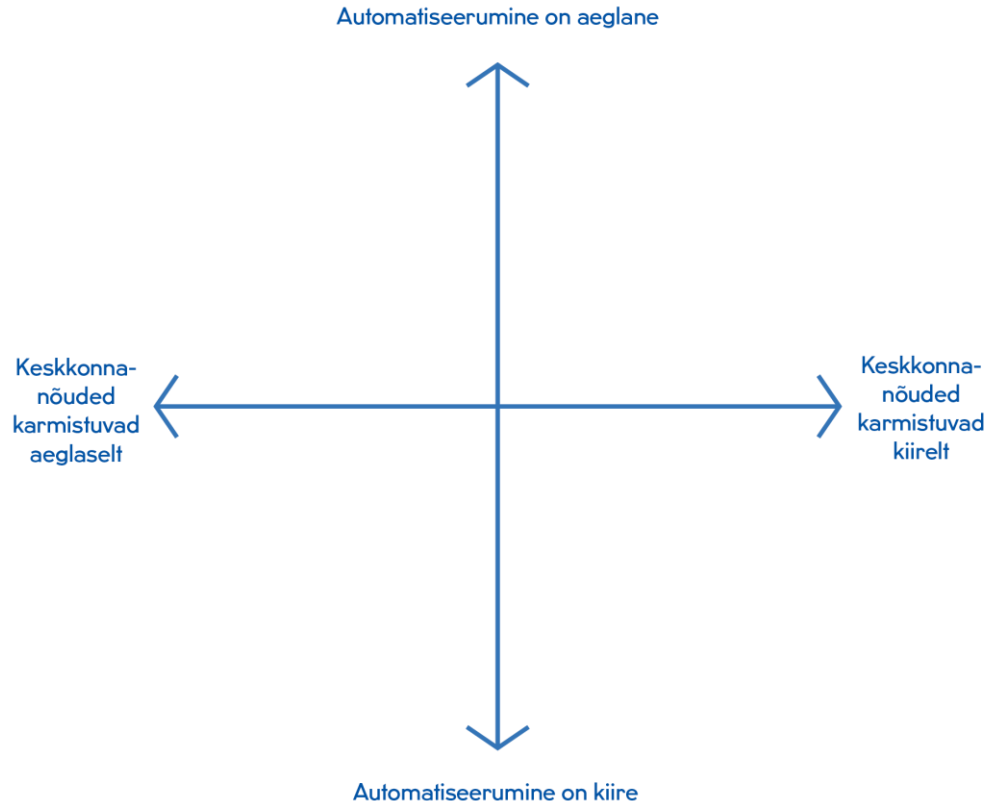

Stsenaariumid

Stsenaariumide loomisel lähtuti kahest peamisest tegurist:

- automatiseerimise kiirus mere-transporti ökosüsteemis ja
- keskkonnanõuete karmistumise kiirus.

Neid tegureid omavahel kombineerides koostati kolm tulevikustsenaariumi

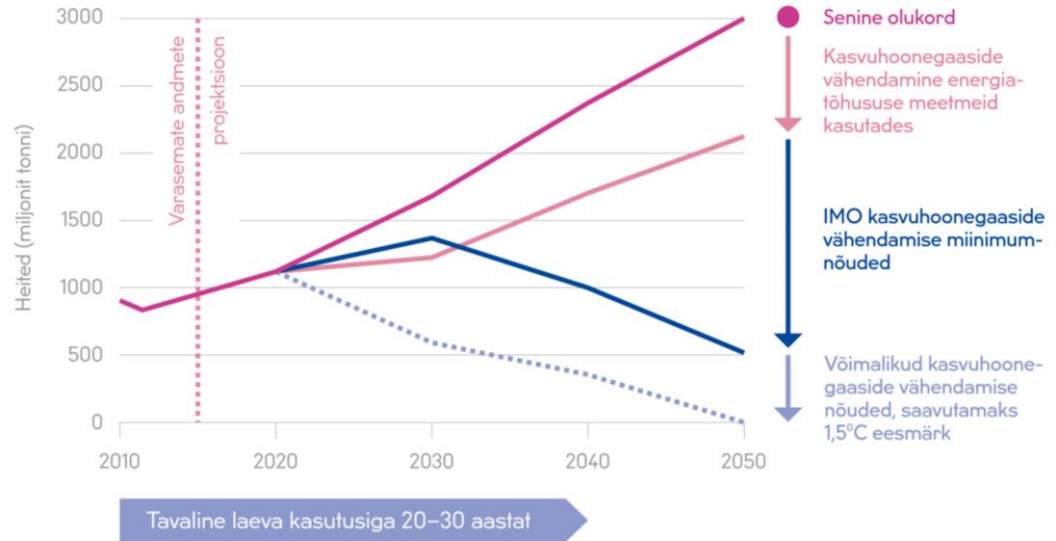

Mida tuleks teha nii ehk naa?

- Registri kasutajasõbralikkus on igal juhul oluline, sh
  - digitaalne suhtlus lipuriigi, klassiühingute ja sadamakontrolli teostavate isikute vahel
  - registri andmestikel põhinevad nõustavad teenused reederile
- Laevakaitse, relvad, tööõigus, laevakinnistusraamat
- Tuleks üle vaadata II registri tasud ja tööjõumaksud
- Väiksemad meeskonnad seotuna tehnoloogiliste uuendustega võivad anda isegi suuremat efekti kui registritasude langetamine
- Tuleks välja töötada laevaregistri müügiplaan ja kaldasektori arendamise plaan
- Kui soovime IMO-s silma paista, siis valida oma teema (nt digitaliseerimine)

Roheline meri

- Laevade süsinikuheide nulli aastaks 2050
- Uued laevad sõidavad kõik süsinikuvaba kütusega
- Käib vanemate laevade ümberehitamine
- Autonoomsete süsteemide arendamine saab keskkonnanõuete täitmiseks vajaliku investeerimissurve tõttu vähem tähelepanu

Allikas: Carlo, R., Marc, J.M., de la Fuente Santiago, S., Smith, T., Søgaard, K. (2020) Aggregate Investment for the Decarbonisation of the Shipping Industry, UMAS., lk 2

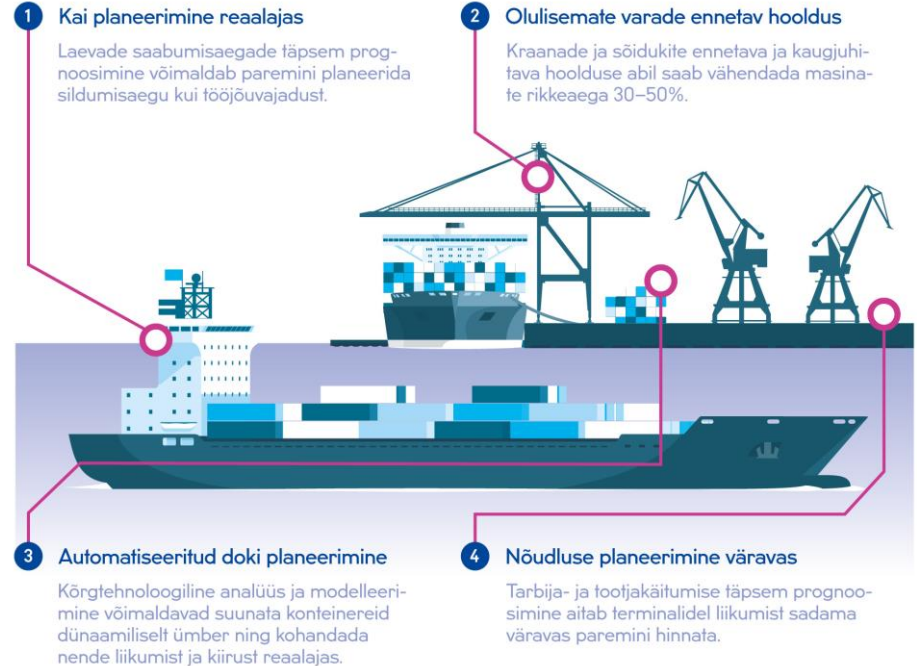
Millele pöörata tähelepanu?

- Läbi mõelda laiem vesiniku kasutamise strateegia, kus vesiniku või ammoniaagi (kaudselt vesiniku) punkerdamise suutlikkuse loomine on vaid üks osa
- Rohelistele laevadele soodustused (nt registritasud, laenugarantiid), eeldusel, et Eesti kaldasektor suudab need ära kasutada

Hõbedane meri

- Automatiseerimine meretranspordi ökosüsteemis on hoo sisse saanud.
- Suhtlus ökosüsteemi osapoolte vahel on digitaalne.
- Autonomsete laevade kasutamisest on näiteid nii lähimere kui ka ookeanivedude puhul, nende arv kasvab kiiresti.
- Kasvab sadamate arv, mis suudavad selliseid laevu inimese vähese sekkumisega vastu võtta, lossida ja lastida.
- CO₂ vähendamine – 2060. aastaks jõutakse 50% 2008. aasta tasemest.
- Kasutusel on mitmeid erinevaid madalama süsinikuheitega laevakütuseid ja mootorilahendusi.

Allikas: Chu, F., Gailus, S., Liu, L., Ni, L. (2018) The Future of Automated Ports. McKinsey&Company

Millele pöörata tähelepanu?

- Autonoomsed laevad ja nendega seonduvad küsimused vajavad sisustamist õigusruumis
- Laevaregistri teenuste arendamine – küberturve, autonoomsete süsteemide toimimine
- Töö kaldasektoriga – partnerlus autonoomseid süsteeme arendavate ettevõtetega väljapool Eestit
- Tööjõumaksude roll väheneb, kapitalimaksude oma suureneb
- Meie teemad IMO – digitaliseerimine, küberturve?

Aitäh!

janno.jarve@centar.ee

riigikogu.ee/arenguseire

[Arenguseire Keskus](#)

centar.ee